

UTDANNINGSDIREKTORATET

Postboks 9359 Grønland

0135 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Sissel Movik, 75531580

Behov for veiledning - fritak for vurdering med karakter i fremmedspråk, jf. opplæringsforskriften § 9-22 og privatskoleforskriften § 6-22

Statsforvalterembetene i Nordland og i Troms og Finnmark har i møte den 22.05.2025 drøftet erfaringer og utfordringer knytta til behandling av søknader om fritak for vurdering med karakter i fremmedspråk.

Vi ser mange felles utfordringer, som også er sammenfallende med de utfordringene Statsforvalterembetene i Region øst har sendt Utdanningsdirektoratet tidligere¹. Med bakgrunn i våre erfaringer, og det vi vurderer å være felles utfordringer for flere embeter, stiller vi oss bak Region øst sitt ønske om veiledning.

Våre to embeter erfarer at elever som søker fritak, i liten grad har vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) i fremmedspråk. De er sjelden henvist PPT for vurdering av individuelt tilrettelagt opplæring, men blir henvist/henviser seg selv med formål om dokumentasjon for fritak. Dokumentasjonen fra PPT kan i en del tilfeller være svært kort (konklusjonen er klar, men premissene er uklare). Dette gjelder særlig der de bekrefter at *«det er åpenbart at individuell tilrettelegging ikke vil føre frem»*. I de tilfellene der PPT tilrår ITO, har vi flere ganger erfart at skolene avslår individuelt tilrettelagt opplæring. Når eleven da søker fritak når vedkommende er i ferd med å avslutte faget, er det for sent å be skolen iverksette større tiltak.

Sett opp mot vårt oppdrag i hovedinstruksen, om at vi skal sikre at elever i videregående skole får individuelt tilrettelagt opplæring i tråd med regelverket, er observasjonene våre bekymringsfulle. Vi møter jevnlig uttalelser som tilsier at elever på studiespesialiserende utdanningsprogram ikke får tilstrekkelig hjelp i fag, spesielt ikke i fremmedspråk. Samtidig ser vi at noen videregående skoler tilrettelegger svært mye, eksempelvis eneundervisning over tid, definert som «styrkingstiltak» og uten vedtak.

For å sikre likebehandling av søknader mellom embetene, men også internt i embetene, ser vi behov for veiledning. Særlig kan veiledning på følgende problemstillinger aktuelt:

¹ Dato 23.04.2025 i delingsplattformen, usikkert om dette er brevets dato.

- Vurdering av vilkår der eleven har andre vansker enn dysleksi/spesifikke språkvansker og terskelen for å innvilge disse
- Dokumentasjonskrav
 - der PP-tjenesten skriver at «*det er åpenbart at individuell tilrettelegging ikke vil føre frem*»
 - der eleven har sluttet og ikke har fått individuell tilrettelegging
 - når eleven søker på slutten av skoleåret, og skolen har avslått individuelt tilrettelagt opplæring tidligere i skoleåret
- Avklaring av begrepet *individuell tilrettelegging*, slik det brukes i § 9-22 i opplæringsforskrifta: skal dette forstås på samme måte som individuell tilrettelegging i opplæringsloven kap. 11, som fordrer enkeltvedtak?

Vi ber Utdanningsdirektoratet imøtekomme vårt ønske om veiledning.

Med hilsen

Gunn Skjerve (e.f.)
underdirektør

Sissel Movik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent